

tio år. Under större delen av 1966 var Bennet Ingemar Vladimir Alderbourg postchef i Gusum och den 1 december 1966 togs chefskapet över av Britta Marianne Karlsson. Drygt 900 hushåll betjänas av posten i Gusum.

BIRKEKÄRR

När den sydligaste delen av järnvägen Norrköping-Valdemarsvik togs i bruk för allmän trafik den 1 oktober 1906, öppnades en poststation i järnvägsstationen i Birkekärr. Där ansvarade följande järnvägsanställda för postservicen till poststationens indragning den 31 mars 1958: Carl August Hallberg (1906-1925), Jakob Edvard Andersson (1925-1930), Hilma Maria Andersson (1930-1933), Anna Charlotta Johansson (1933-1935), Gunni Maria Fredrika Blomvik (1935-1948). Göta Margit Viktoria Andreasson (1948-1953), Anna Dagny Viola Nilsson (1953-1958).

Mot poststationens planerade indragning anförde Henning Fogelstrand i Fastebo klagomål redan 1955 utan att något avseende fästes därvid.

Kungörelse,

angående öppnandet af en poststation.

Den 1 nästinstundande oktober, då bansträckan *Gusum—Valdemarsvik* af Söderköping—Valdemarsviks järnväg upplåtes för allmän trafik, öppnas poststation vid den å nämnda bansträcka belägna trafikstationen *Birkekärr* inom Östergötlands län. Stockholm, af Kungl. Generalpoststyrelsen, den 28 september 1906.

E. VON KRUSENSTJERNA.

. o. f.

A. M. Hjorth.

Utgifvet den 29 september 1906.

När järnvägen mellan Norrköping och Valdemarsvik blev klar för trafik på den sydligaste delen, tillkom ytterligare en förenad post- och järnvägsstation.

OM POSTEN VID JÄRNVÄGEN NORRKÖPING - VALDEMARSVIK

Erik Lindgren

Posthistorisk skriftserie 139

Uppdaterad 1996

Ringarum ringde in 1975

En av de postanstalter som firade 100-årsjubileum vid årsskiftet var Ringarum i sydöstra Östergötland. Man firade jubiléet genom att hålla öppet på nyårsdagen – ett öppethållande som blev en stor succé. 400 besökande hade man under de två timmar som postexpeditionen höll öppet. 46 årssatser och 62 presentsatser sålde stationsmästare Viola Asp och hennes personal den här dagen – och ytterligare 18 årssatser under senare delen av januari. Besökarantalet och försäljningssiffrorna skall sättas i relation till det antal hushåll, som har Ringarum som ortsadress, 401 stycken.

Här demonstrerar förra postbiträdet Elsa Larsson ett posthorn som använts i Ringarum under 1800-talet, för Inger Carlsson, Eva Lindh, Lissie Andersson, Gerd Petersson och Viola Asp.

INLEDNING

I ett brev den 7 april 1893 till postinspektören i östra distriktet anmälde Norrköping-Söderköping-Vikbolands Järnvägsaktiebolag "att järnvägen antages kunna öppnas för allmän trafik, vad angår bansträckningen mellan Norrköping och Söderköping, den 1 november eller senast den 1 december innevarande år".

Tidangivelsen stämde någorlunda och när posten tog järnvägens tjänster i bruk, fanns början till en av de två järnvägslinjer vars stationshus efter hand också fick poststationer inrymda. I detta häfte lämnas uppgifter med början vid Kummelby om alla poststationerna på den senare tillkomna banan till Valdemarsvik. De vid järnvägens tillkomst redan befintliga postkontoren i Norrköping, Söderköping och Valdemarsvik redovisas däremot inte.

Det skulle dröja mer än tio år efter tillkomsten av bandelen Norrköping-Söderköping innan järnvägen var klar på nästa delsträcka mot Valdemarsvik. Postinspektör Adolf Malmgren meddelade i ett brev till poststyrelsen den 24 mars 1906 att den ungefär 39 km långa järnvägen "inom den närmaste tiden kommer att öppnas för allmän trafik". Han föreslog att med järnvägen förenade poststationer skulle inrättas i Ringarum, Skåresta och Birkekärr, medan Gusums poststation enligt hans bedömning inte borde förenas med järnvägen. Något mera detaljrikt skrev postinspektören i sitt brev en månad senare, den 21 april 1906. Bland annat hemställde han om att från den tidpunkt då järnvägen skulle tas i bruk få dra in den dittillsvarande postföringen med häst och åkdon på linjen Söderköping-Valdemarsvik. Han preciserade också på vad sätt postbefordran skulle ske på järnvägen (postiljonskupé 402) och nämnde att poststationen i Gusum skulle inrymmas i samma hus som järnvägsstationen utan att vara förenad med denna.

Den 11 maj 1906 meddelade postinspektören i ett brev till poststyrelsen att sträckan Söderköping-Gusum skulle tas i bruk den 15 samma månad enligt besked från Norrköping-Söderköping-Vikbolandets järnväg. Eftersom inte hela sträckan var färdig, fick postinspektören bifall på sin hemställan i samma brev om att anordna tillfällig postbefordran med häst och åkdon på vägen mellan Gusum och Valdemarsvik. Claes Reinhold Pihl i Brårum fick ett kontrakt om denna postföring med 5 kr i ersättning för var tur fram och åter. Detta upphörde när resterande del av järnvägen kunde börja trafikeras den 1 oktober 1906.

Kummelby

1894-10-01--1957-01-31

Drygt tre veckor efter att det från Kummelby utgående järnvägsspåret mot Arkösund kunde tas i bruk på den 21 km långa delsträckan till Östra Husby, öppnades en förenad post- och järnvägsstation i Kummelby den 1 oktober 1894. Tf stinsen A K V Almqvist blev ansvarig för postgöromålen, efterträdd 1897 av Knut Richard Julius Högberg. År 1901 tog Erik Oskar Nordlindh över och efter ett kort inlägg under en del av 1901 av stationsskrivaren I Carlsten blev Anders Gustaf Andersson ansvarig för posten med 1902 års ingång.

Därefter ansvarade följande järnvägsmän för posten i Kummelby till poststationens indragning den 31 januari 1957: Knut Leopold Rasmusson (1906-1922), Einar E A Ekstam (1922-1926), John Edvard Resén (1926-1940), Harald N Andersson (1940-1946) och Erik Gunnar Carlsson (1946-1957).

SKÖNBERGA

Ett stort antal personer i trakten av Skönberga skrev i mars 1906 till poststyrelsen bl a följande:

"Vi hava hört att Kungl.Generalpoststyrelsen ämnar öppna poststation vid Skårestad hållplats å järnvägen Söderköping-Valdemarsvik, varigenom södra delen av Skönberga i

222.

Norrköping—Valdemarsvik.

(Från och med den 1 januari 1907.)

118	120		Katrineholm	4 ²⁷	3 ³³
449	718		Linköping.....	3 ¹	120
234	—		Nässjö	5 ⁴⁷	4 ²
Plk.402	Plk.403				
	M. T. O.				
	Th. F. L.				
Tåg 3.	Tåg 15.	Km.			
70	230	—	(Norrköping (Ö.))	1 ¹⁵	9 ²⁸
—	241	6	(203, 221, 227	1 ⁰	—
—	246	—	Kummelby	12 ⁵⁷	—
745	38	16	Söderköping	12 ³⁶	8 ⁴⁷
755	313	—	Söderköping	12 ³¹	8 ⁴⁰
86	324	20	Skönberga	12 ²⁰	8 ²⁴
828	345	26	Skåresta	12 ⁴	8 ⁴
852	412	35	Ringarum	11 ³⁶	7 ³⁵
924	444	44	Gusum (ej f.).....	11 ⁴	6 ⁵⁰
938	457	49	Birkekärr	10 ⁴⁷	6 ²⁷
954	514	55	Valdemarsvik ..	10 ³⁰	6 ¹⁰
				Tåg 16.	Tåg 6.
				Th. F. L.	
				M. T. O.	
				Plk.403	Plk.402

Poststationen i Skönberga öppnades inte förrän med 1907 års ingång, tre månader efter att järnvägen tagits i bruk för allmän trafik.

norr och söder långsträckta socken få sina postförhållanden väl ordnade.

Vår vördsamma anhållan är därför, att Kungl.Styrelsen behagade finna skäligt, att jämväl vid Skönberga hållplats öppna poststation. Därigenom skulle de större egendomarna därintill och den tät befolkade takten få något så när drägliga postförhållanden."

Postmästare C A A Ljungberg i Söderköping ansåg inte något behov av poststation i Skönberga föreligga, när han sände framställningen vidare till postinspektören och så kom det sig att någon poststation med namnet Skönberga inte öppnades när järnvägen togs i bruk för allmän trafik. Poststyrelsen ansåg den 27 april 1906 att framställningen inte borde föranleda till vidare åtgärd.

En ny framställning blev framgångsrik och med 1907 års ingång fick banvakten Klas Fabian Eklund i Skönberga också ansvara för posten. Han följdes av fru Ida Allard från en tidpunkt som tyvärr inte finns angiven men förmodas ha varit omkring 1920. Efter fru Allard har följande antecknats som ansvariga för postgöromålen i Skönberga: Ingeborg Amanda Allard (1930-1934), Elin Margareta Allard (1934-1937), Sigrid Linnéa Karlsson, f. Allard (1937-1941), Karl Olof Karlsson (1941-1944), Ingeborg Amanda Svensson (1944-1957) och Karin Gunni Schelin (1947-1960). Poststationen drogs in den 30 april 1960.

222.

Norrköping—Gusum.

(Från och med den 15 maj 1906).

11 ⁹	1 ⁴			4 ²³	4 ²³	11 ⁵	3 ³¹
4 ⁵⁵	3 ¹		Katrineholm	2 ⁴⁸	10 ⁴⁵	10 ⁴⁵	12 ⁵
2 ³⁶	12 ⁴³		Linköping	5 ⁴¹	4 ²	4 ²	4 ²
			Nässjö				

Plk.402	Fk.	Brl.					
	Ej ass.	Skd.					
	Ej pak.						
	Skd.						
Tåg 3.	Tåg 5.	Tåg 5.	Km.				
7 ²⁰	5 ¹⁵	5 ¹⁵	—	(Norrköping (Ö.))	8 ⁵⁰	1 ³⁷	6 ⁵⁵
—	—	5 ³⁰	6	203, 221	—	1 ²³	6 ⁴⁰
—	—	5 ³³	—	Kummelby	—	1 ²¹	6 ³⁵
7 ⁵⁸	5 ⁵⁶	5 ⁵⁶	16	Söderköping	8 ¹²	1 ⁰	6 ¹⁰
							9 ⁵⁰
						Tåg 16.	
						Skd.	Tåg 8.
						Brl.	Skd.
							Ej pak.
							Fk.
8 ⁸			—	Söderköping			6 ⁰
8 ⁴³			26	Skåresta			5 ³³
9 ²⁴			35	Ringarum			5 ⁰
9 ⁵⁹			44	Gusum (ej f.)	6 ³⁶		4 ¹⁵
						Tåg 4.	
						Brl.	
							Tåg 6.
							Plk.402

Skåresta var den första poststationen efter Söderköping när järnvägen var klar att öppnas för allmän trafik fram till Gusum.

SKÅRESTA

Den förenade post- och järnvägsstationen i Skåresta kunde öppnas samtidigt som järnvägen togs i bruk för allmän trafik den 15 maj 1906. Följande järnvägsanställda har antecknats som ansvariga för posten: Karl Johan Gustafsson Hedin (1906-1914), Axel Leonard Gyllenhammar (1914-1919), Einar Eugen Albanus Ekstam (1919-1922), Karl Oskar Karlsson (1922-1930), Harald Nathanael Andersson (1930-1940), Margit Ingegerd Helena Engstrand (1940-1942), Gösta Bertil Emanuel Engstrand (1942-1944) och Knut Rudolf Andersson (1944-1955).

Det ursprungligen förslagna namnet för hållplatsen vid Skåresta var Hälla. Järnvägsstyrelsen skrev med anledning därav till poststyrelsen den 11 november 1905 att benämningen Hälla redan fanns såsom namn på en lasplats vid Statens Järnvägar. Norrköping - Söderköping - Vikbolandets järnvägsaktiebolag föreslog därför Fröberga, men inte heller detta kom till användning.

Poststationen drogs in den 31 augusti 1959.

SKÄLBOÖ

Inspektör C J Frysén på Skälboö Egendom skrev den 5 december 1906 till poststyrelsen och uttryckte önskan om att få en poststation i järnvägsstationen vid Skälboö. Brevet under-tecknades av ett stort antal intresserade korrespondenter i trakten.

I brevet framhölls att trafikanterna "kommit i ett betydligt sämre läge med avseende på postföringen än förut, då den samma transporterades landsvägen". I tron att poststyrelsen inte skulle bedöma stationen lönsam avslutades brevet med en garanti "för en frimärksförsäljning av minst 300 kr per år".

Postinspektör Adolf Malmgren, som samtidigt tog ställning till en begärd poststation vid Fagersjö hållplats på järnvägen mellan Älvsjö och Nynäshamn, tillstyrkte framställningen och poststyrelsen beslöt den 3 april 1907 att post-

stationen skulle inrättas. Den öppnades den 1 maj 1907 med Jakob Edvard Andersson som föreståndare. När denne blev poststationsföreståndare i Birkekärr den 1 november 1925, blev Johannes Viktor Johansson hans efterträdare och där- efter ansvarade följande järnvägsanställda för posten i Skälboö tills poststationen drogs in den 30 april 1960: Alva Sofia Johansson (1934-1939), Margit Syster Teresia Jonsson (1939-1941), Syster Kristine Olivia Jonsson (1941-1943), Margit Sofia Östensson (1943-1946), Anna Britta Andersson (1946-1949), Ruth Elsa Ingeborg Andersson (1949-1960). Poststationen drogs in den 30 april 1960.

Under tiden 1 september 1959 - 30 april 1960 expedierades över Skälboö posten till och från postombudet i Hälla. Där användes en datumstämpel med gravyren SKÄLBOÖ POB 1.

RINGARUM

När postverket övertog ansvaret för kronobrevbäringen i Östergötland, inrättades en poststation i Ringarum. Organisten Anders Peter Broman blev föreståndare med 225 kr i årsarvode. Poststationen låg utmed landsvägspostlinjen Söderköping - Ed, vilken bland annat förde post till Valdemarsvik, Gusum och Ringarum samt till de redan vid 1874 års ingång inrättade poststationerna i Tryserum, Hornsberg och Ed.

Med tillstyrkan av postmästare Ph W Cederborg i Söderköping lyckades Broman få sitt årsarvode höjt till 400 kr redan i april 1876.

Han efterträddes vid 1899 års ingång av fröken Augusta Johansson, som i oktober 1903 lämnade över till Olga Hallberg. Enligt muntlig tradition skall Selma Andersson också ha varit föreståndare. Detta kan inte bekräftas av tillgängliga dokument. Troligen har hon vikarierat under en period för Olga Hallberg.

Med järnvägens tillkomst drogs lantpoststationen i Ringarum in den 14 maj 1906. I stället inrättades en poststation i järnvägens hus följande dag med stinsen A G Andersson som ansvarig för postgöromålen. En lantbrevbäringslinje med tre turer i veckan inrättades i oktober 1906 mellan Ringarum och Mixdala.

Efter stinsen Andersson ansvarade Einar Ekstam för posten i Ringarum (1930-1939). Han hade varit föreståndare för poststationen i Kättinge 1926-1930. Inez Kruse tog över efter Ekstam den 1 april 1939.

Trafiken ökade så mycket att det inte gick att förena post- och järnvägsansvaret. Det blev därför skilsmässa 1946 och posten flyttade in i en ny lokal i Torsborg. Den 1 mars 1948 blev poststationen höjd till en s k postexpedition. Inez Kruse blev nu utnämnd till stationsmästare, en titel som fanns under tiden 1920-1977. Hon efterträddes av Marianne Karlsson den 1 oktober 1960 och fem år senare blev Viola Asp chef. Med ny terminologi blev hennes titel postmästare med ansvar för service till omkring 500 hushåll. I projekt "Nät 92" organiserades postkontoret som "post-i-butik" enligt avtal med ICA-Ringen.

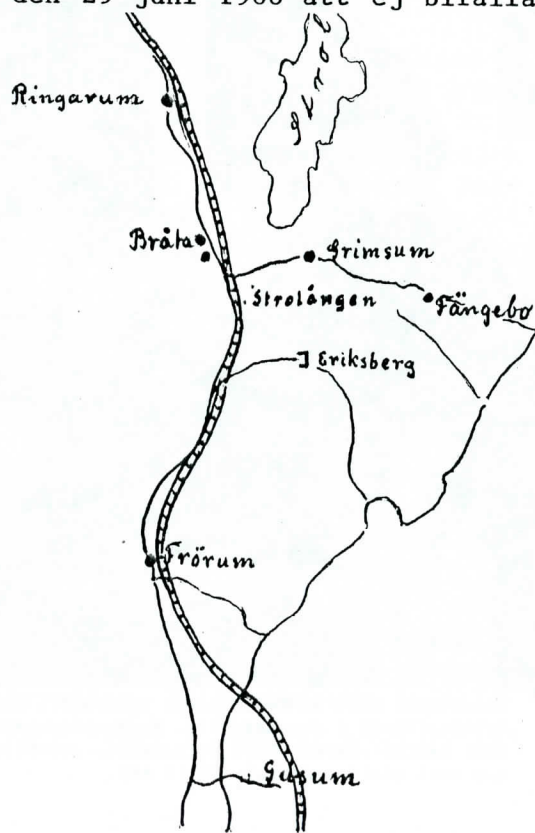
Denna bild togs av Norrköpings Tidningars fotograf, när poststationen i Ringarum fyllde 100 år i januari 1975. Personalen bar kläder från förra seklet, från vänster lantbrevbärare Gerd Pettersson, postbiträdena Elsa Larsson och Inger Carlsson samt stationsmästare Viola Asp.

STROLÅNGEN FICK INGEN POSTSTATION

När förberedelserna för järnvägen gjordes, planerades en hållplats med namnet Bråta. Detta namn byttes ut mot Strolången sedan poststyrelsen haft invändningar mot det första namnförslaget.

Någon poststation planerades emellertid inte vid Strolångens hållplats, men mer än 25 personer skrev under en petition om en sådan. Framställningen daterades den 23 april 1908 och poststationsföreståndare A G Andersson i Ringarum förklarade sig inte ha något att erinra mot att en poststation inrättades i Strolången. Men det hade vikarierande postmästaren Harald Möllerberg i Söderköping. Han skrev bl a att "några boningshus ej finnas å själva platsen, men väl till ett antal av ungefär 3 till 4 st förekomma i dess ingalunda omedelbara grannskap.

Sedan postinspektör Adolf Malmgren framhållit att avståndet från Strolången till Ringarum blott var 2 kilometer beslöt poststyrelsen den 25 juni 1908 att ej bifalla framställningen.

Postmästare Möllerbergs skiss över trakten kring Strolången (bilaga till hans brev den 28 maj 1908).

GUSUM

En poststation inrättades den 1 juli 1874 i Gusum med Gustaf Dahlström som föreståndare. Bakom tillkomsten finner vi en framställning av bruksägaren E Westerberg den 16 februari 1874. Han framhöll bland annat att "Gusums Bruk, såsom nuvarande beläget i en folkrik trakt, där fyra stora landsvägar sammanstöta, äger självt en folkmängd av 5 å 600 personer, sysselsatta vid härvarande mässingsbruk, järnbruk och manufakturverk, tämligen betydligt jordbruk, kvarnar och sågar".

Landskansliet i Linköping anförde i sitt utlåtande, att ansökningen borde bifallas, "då den ifrågasatta poststationen är för orten behöflig och utan någon större kostnad bör kunna åvägbringas".

Gustaf Dahlström, som var organist, skrev den 17 juli 1875 till poststyrelsen och bad att få sitt årsarvode på 200 kr höjt till 300 kr "av det skäl att min bostad ej är så belägen, att station är i mitt hem, utan särskilt rum måste hyras och vedbrand därtill inköpas; samt att post är härstädes varje dag".

Poststyrelsen svarade den 5 augusti 1875 att någon ändring av arvudet inte kunde ifrågakomma så länge kontraktet gällde. Dahlström vidtog då det steget att han sade upp sig den 1 september 1875. Därmed kunde ett nytt kontrakt tecknas att gälla efter uppsägningstiden på tre månader och med 1876 års ingång fick Dahlström 300 kr i årslön.

Fröken Beata Dahlström tog över befattningen som poststationsföreståndare den 1 april 1888. Efter en ny framställning hade årslönen då hunnit stiga till 400 kr och från 1902 utgick dessutom ett biträdesanslag på 5 kr i månaden, höjt till 10 kr i december 1903.

När järnvägen öppnades för allmän trafik, flyttades poststationen till järnvägsstationen, men den förenades inte med järnvägen. Elin Teresia Charlotta Fredriksson tog över 1922 och från oktober 1942 finner vi Dagny Teresia Fredriksson som poststationsföreståndare. Hon hade tjänstgjort som sådan i Kimstad sedan november 1941.

Den 1 mars 1947 upphöjdes poststationen i Gusum till en postexpedition. Ny chef blev 1950 Margit Kristina Ståhlbom under åtta månader och i december 1955 tillträdde Karl Harald Plahn och hade ansvaret för postexpeditionen under